

Skole:	Trinn:	Elevnummer:	Kjønn:	Det første språket du lærte:
	7.trinn	t705	Jente	Norsk

VANNKRAFTVERK!

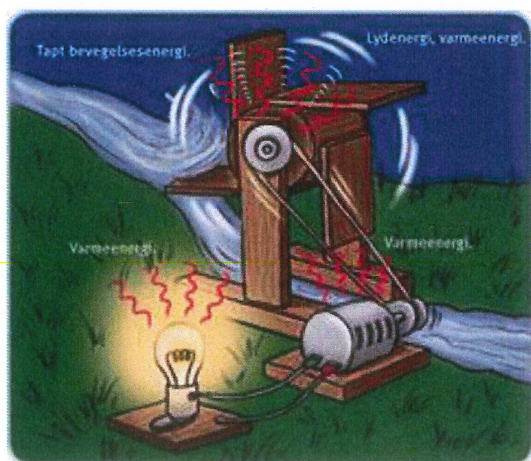
HISTORIEN TIL VANNHJULET

Allerede for 3000 år siden fant folk ut at energien fra rennende vann kunne brukes til og drive vannhjulet rundt. Derfor er vannhjulet en av de eldste omformer av energi. Før i tiden brukte de vannhjulet til å drive kvernstein og saging. Etter hver ble vannhjulet byttet ut med turbiner av jern. De ble byttet på grunn av at det gamle vannhjulet var laget av tre, vannhjulet laget av tre ble ofte ødelagt og brukte tid og penger på å reparere det.

Etter hvert fant også noen forskere ut at energien i rennende vann kunne gjøres om til elektrisk energi. Da kunne energien føres gjennom kabler fra kraftverket ved elver og til steder som trenger elektrisk energi.

HVORDAN VANNHJULET FUNGERER

Vannhjulet fungerer av at rørene til vannhjulet blir smalere og smalere fordi da får vannet størst fart, vannet treffer det platen som er på vannhjulet som får hjulet til å gå rundt og da går vannhjulet rundt. Metallet i siden av vannhjulet gjør til at bevegelsen i vannhjulet blir gjort om til energi

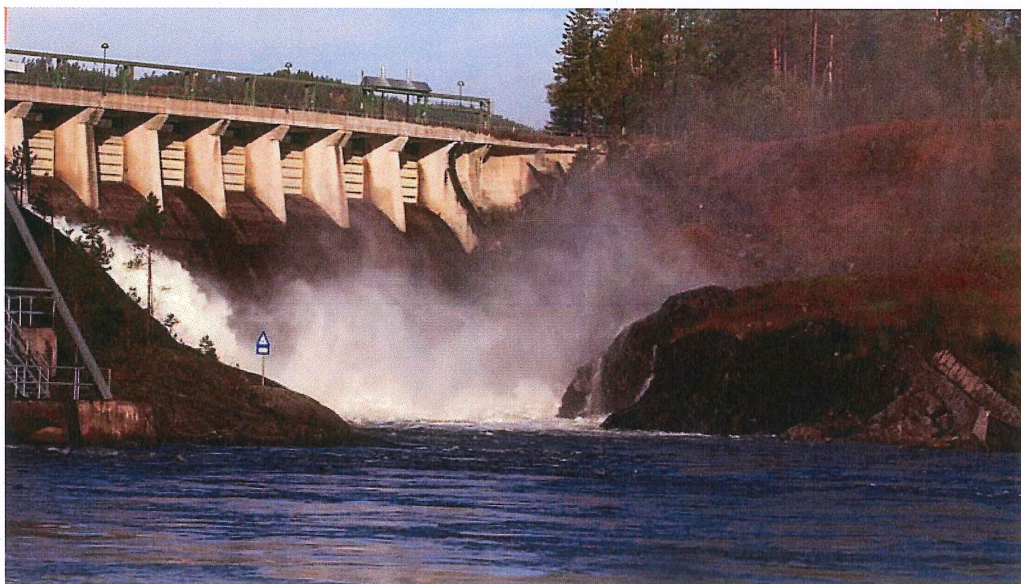

VANNKRAFT OG ELEKTRISITET + SØRDALS KVERNA

Alle som har sett en vilter vårbekk, kan se at vannet beveger seg med stor kraft. Vist du slipper en pinne i bekken forsvinner den på et blunk. Denne kraften er brukt i Norge i lang tid, men ikke alltid til og produsere elektrisk energi. Et eksempel på det er Sjørdalskverna. Sjørdalskverna brukes til og male korn til mel. I gamledager brukte de kverna til melproduksjon. Utenfor er vannhølet som drives av en bekk. Det gir Energi til å bevege to steiner som ligger mot hverandre og som knuser korn til mel.

Nesten all energi i Norge kommer fra vannkraftverk. I Norge er det egnet for og produksjon av vannkraft, det er det ikke egnet for i alle land. Det koster veldig mye og bygge vannkraftverk, men produksjonen er billig. Vannkraftverk forurensner ikke og vannet er gratis.

Vannkraftverk er tilgjengelig i store mengder i Norge, Men utbyggingen er ikke bra for naturen under vann. Elver kan bli tørre og store fosser kan forsvinne. Det

blir
dårlig
forhold
til
dyrelivet,
men
vannkraft
førte til
ingen
utslipp.

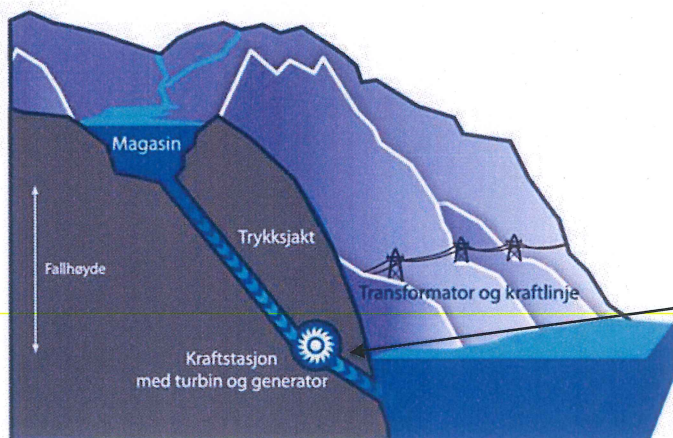
MØRRE KRAFTVERK

Mørrekraft er eid av Trønde energi og satt i drift i 1977 og kostet 49 millioner kroner og bygge kraftverket. Vannet som brukes i vannkraftverk kommer fra innsjøen. Mørre kraftverk bruker storvanet i Sördalen, vannet som brukes føres gjennom tunneler som ligger i fjellet. Det vannet som har vært i kraftverket fakes ut i sjøen.

HVORDAN ENERGIEN I VANN GIR ELEKTRISK ENERGI

Mesteparten av elektriske energien kommer fra vannkraftverk. Fordi i Norge er det mange elver og innsjøer, høye fjell og dype daler sånn at det blir stor fallhøyde ned til kraftverket.

Turbin: noe inne i kraftverket som får vannet til å gå rundt

VANNETS KRETSLØP

Takket være solas varme går vannet i evig kretsløp. Det er også grunnen til at vannkraftverk får stadig nytt vann. Når sola varmer opp havet, stiger vanndampen til værs, Det høye fjellene presser skyene oppover. Det er varmere i høyden og vanndampen blir til dråper når den avkjøles. Så faller den ned igjen i form av snø eller regn. Og vannet samles i bekker og elver hvor den kan få stor fart. Energien fra vannet i bekker og elver kommer ned fra fjellet som folk har utnyttet i mange år.

